

RICHTLIJN VOOR HET OPSTELLEN VAN HET WERKPLAN VAN EEN PREDIKANT VOOR GEWONE WERKZAAMHEDEN (versie november 2019)

Het dienstwerk van de predikant

Het takenpakket van de predikant voor gewone werkzaamheden wordt in ordinantie 3-9 als volgt beschreven:

Tot opbouw van de gemeente is aan de predikanten toevertrouwd:

- *de bediening van Woord en sacramenten door*
- *de verkondiging van het Woord;*
- *het voorgaan in kerkdiensten;*
- *de bediening van de doop;*
- *de bediening van het avondmaal;*
- *het afnemen van de openbare belijdenis;*
- *het bevestigen van ambtsdragers en het inleiden van hen die in de bediening worden gesteld;*
- *het leiden van trouwdiensten en van diensten van rouwdragen en gedenken;*
- *de catechese en de toerusting;*
- *het verkondigen van het evangelie in de wereld;*
- *en zo zij daartoe geroepen worden, het dienen van de kerk in de meerdere ambtelijke vergaderingen;*

en tezamen met de ouderlingen

- *de herderlijke zorg, onder meer door het bezoeken van de leden van de gemeente*
- *het opzicht over de leden van de gemeente.*

Het werkplan als startpunt voor het beroepingswerk

Wanneer een kerkenraad met het beroepingswerk wil beginnen, vraagt hij daarvoor toestemming aan het breed moderamen van de classicale vergadering (ord. 3-3-1). Deze regel is op 1 mei 2018 ingevoerd als gevolg van het project Kerk 2025.

De achtergrond van deze bepaling is dat de kerk wil bevorderen dat er formatieplaatsen van voldoende omvang beschikbaar blijven met het oog op de werkgelegenheid voor predikanten en de mogelijkheden voor hun mobiliteit. Het breed moderamen ziet er op toe dat er niet te veel en/of te kleine arbeidsplaatsen in deeltijd worden aangeboden. Indien nodig gaat het breed moderamen na of de kerkenraad met het oog daarop voldoende heeft gedaan om samenwerking rond de predikant met andere gemeenten met een vergelijkbaar profiel tot stand te brengen.

Ook vergewist het breed moderamen zich ervan dat een solvabiliteitsverklaring is afgegeven door het classicale college voor de behandeling van beheerszaken, waaruit blijkt dat de gemeente in staat is aan haar verplichtingen te voldoen.

Verder toetst het breed moderamen of de door de kerkenraad beoogde werkzaamheden passen bij de werktijd van de te beroepen predikant. Deze toetsing geschiedt aan de hand van een werkplan.

Het werkplan bij volledige werktijd en deeltijd

De verplichting tot het vragen van voorafgaande toestemming aan het breed moderamen geldt voortaan zowel voor een beroep in volledige werktijd als een beroep in deeltijd.

Volgens ord. 3-17-2 geldt die verplichting ook voor het wijzigen van het werktijdpercentage.

Bij een beroep in deeltijd naar een evangelisch-lutherse gemeente vraagt de kerkenraad tevens voorafgaande toestemming aan de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode.

Bij het aanvragen van de toestemming wordt een (ontwerp-)werkplan overlegd, waarin een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving wordt gegeven van de omvang van de werkzaamheden die in de betreffende werktijd moeten worden verricht.

De toets van het breed moderamen van de classicale vergadering beoogt de bescherming van de predikant en het bevorderen van een reëel wederzijds verwachtingspatroon. De kernvraag is: kan het beschreven werk in redelijkheid van de predikant verwacht worden binnen de beschikbare werktijd?

Het werkplan als basis voor het jaargesprek

Op grond van ordinantie 4-8-6a voeren de kerkenraden jaarlijks een gesprek met de predikant, waarin naast het welbevinden van allen de kwaliteit van het werk van de kerkenraad als geheel aan de orde komt en dat van de predikant in het bijzonder. De gelijkwaardigheid van de ambten bepaalt het karakter van het jaargesprek.

Het verdient aanbeveling dat in het jaargesprek het werkplan telkens (positief) kritisch tegen het licht wordt gehouden en zonodig in onderling overleg wordt bijgesteld. Op die wijze kunnen prioriteiten in de werkzaamheden van de predikant worden benoemd en kunnen verwachtingen over en weer worden gestuurd. Op basis van het werkplan kan de afgelopen periode worden geëvalueerd. En na het jaargesprek kan het werkplan voor het komende jaar worden opgesteld. Een werkplan is een dynamisch fenomeen: elk jaar wordt het aangepast aan het beleid van de gemeente en de wensen en mogelijkheden van de predikant.

Informeren van gemeenteleden over het werkplan

Het werkplan is een gespreksonderwerp in het beroepingswerk en beoogt de verwachtingen te sturen. Daarom verdient het aanbeveling de gemeenteleden hierover in te lichten, zodat gemeenteleden enig inzicht krijgen in de afspraken die tussen kerkenraad en predikant zijn gemaakt. Overigens is het niet de bedoeling om het werkplan in extenso te publiceren.

Bij predikanten in deeltijd is het overigens wel nuttig om met de gemeente helder te communiceren op welke dagen/dagdelen van de week de predikant niet beschikbaar is.

Voor situaties waarin de predikant afwezig is vanwege verlof of educatie is het goed om aan de gemeenteleden mee te delen wie in die perioden het aanspreekpunt is.

De omvang van de volledige werkweek en de normjaartaak

De volledige werktijd van een predikant is in artikel 4b van de generale regeling rechtspositie predikanten vastgesteld op 40 uren per week. Deze norm is gesteld met het oog op de bepaling van de werklast, ook als het gaat om de vaststelling van de eventuele mate van arbeidsongeschiktheid. De norm is een hulpmiddel bij het opstellen van het werkplan en bij het beantwoorden van de vraag of de werklast van de predikant nog in overeenstemming is met de beschikbare werktijd. Het doel is uitdrukkelijk niet om tot vaststelling van uit te betalen overuren te komen of tot controle door de kerkenraad op de gemaakte uren.

Met het stellen van een norm van 40 uren per week heeft de synode niet beoogd dat ook elke week 40 uren gewerkt moet worden. Omdat er in het kerkelijke seizoen meer en minder drukke perioden (kunnen) zijn, is in het Georganiseerd Overleg Predikanten overeengekomen om niet uit te gaan van een genormeerde werkweek, maar van een normjaartaak. Deze is bepaald op (52 weken minus vakantieweken) x 40 uur per week.

Voor fulltime predikanten onder de 50 jaar (met 6 weken vakantieverlof) bedraagt de normjaartaak dus 1.840 uur, voor fulltime predikanten vanaf 50 jaar (met 7 weken vakantieverlof) 1.800 uur.

Voor deeltijdpredikanten geldt een normjaartaak naar rato van het werktijdpercentage.

Als een predikant in deeltijd werkt, wordt het werktijdpercentage volgens artikel 25-1 van de generale regeling rechtspositie predikanten uitgedrukt in een geheel getal. Volgens ordinantie 3-17-1 bedraagt de minimale werktijd van een predikant in deeltijd een derde (33 %) van de volledige werktijd.

Categorisering van de werkzaamheden in het werkplan

Geadviseerd wordt om in het werkplan de werkzaamheden te onderscheiden in zes werkgebieden, namelijk:

1. eredienst,
2. pastoraat,
3. catechese/vorming/toerusting,
4. missionair/diaconaal werk
5. permanente educatie
6. bestuur/administratie.

Een andere indeling en volgorde zijn mogelijk. In een toelichting kunnen eventueel de prioriteiten worden aangegeven.

De verdeling van de werkzaamheden over de verschillende werkgebieden heeft niet de bedoeling om de werktijd van de predikant geheel dicht te timmeren, maar om een goede indicatie te krijgen van de indeling van de werkzaamheden. In de praktijk moet er vanzelfsprekend ruimte zijn voor afwijkingen.

Aantal erediensten

Als het gaat om het aantal zondagse erediensten, dan is bepalend a. op hoeveel zondagen een predikant gevraagd mag worden om voor te gaan en b. het aantal diensten dat de gemeente op zondag houdt. Het verdient aanbeveling het aantal 'preekzondagen' per jaar in het werkplan vast te leggen.

Bij het aantal zondagen waarop een predikant gevraagd mag worden voor te gaan geldt de volgende rekensom: 52 zondagen per jaar - 6 (jonger dan 50 jaar) of 7 (50 jaar of ouder) vakantiezondagen - 10 vrije zondagen - 2 vrije zondagen i.v.m. permanente educatie = 34 of 33 zondagen per jaar. De vrije zondagen i.v.m. permanente educatie gelden voor fulltime predikanten die vijf jaar of langer geleden werden bevestigd.

Voor predikanten in deeltijd bestaat geen regel voor het aantal zondagen waarop die gevraagd mag worden voor te gaan. Elke afspraak is in theorie denkbaar. In de praktijk wordt geadviseerd bij deeltijdpredikanten de deeltijdfactor toe te passen op het aantal zondagen waarop de fulltime predikant gevraagd mag worden voor te gaan. Onderaan dit document treft u een rekenhulp aan voor het berekenen van het aantal preekzondagen voor deeltijdpredikanten (zie bijlage).

Er is in de lokale praktijk een grote verscheidenheid in het aantal diensten dat per zondag wordt gehouden. Er zijn gemeenten die 1 x per 2 weken een eredienst houden. De meeste gemeenten houden 1 eredienst per zondag, maar er is ook een aantal gemeenten, waar elke zondag 2 diensten worden gehouden. Daarnaast kan er ook sprake zijn van doordeweekse diensten (tweede feestdagen, hemelvaart, bid- en dankdag, gedenkdagen etc.).

Waar gemiddeld minder dan 1 dienst per zondag gehouden wordt, heeft de predikant meer tijd voor de andere onderdelen van het predikantswerk.

Waar meer dan 1 dienst per zondag wordt gehouden is het een zaak van overleg tussen kerkenraad en predikant in hoeverre de eigen predikant dan beide diensten verzorgt. Daarbij geldt: hoe meer diensten een predikant moet voorbereiden en uitvoeren, hoe minder uren beschikbaar zijn voor de andere onderdelen van het predikantswerk.

Voor de voorbereiding en het houden van een kerkdienst staat gemiddeld 1,5 dag (12 uur). Het gaat hier om een globaal gemiddelde waarbij verschillende factoren in het spel zijn. Een ervaren predikant kan in sommige gevallen gebruik maken van bestaande exegetische, terwijl een beginnende predikant daarover nog niet kan beschikken. Tegelijkertijd leven niet in iedere gemeente dezelfde verwachtingen ten aanzien van de kerkdienst. Verder zijn er diverse soorten diensten die niet alle om dezelfde wijze van voorbereiding vragen en daardoor ook niet om dezelfde tijdsinvestering. Het verdient aanbeveling om, rekening houdende met de verschillende factoren, in overleg met de predikant de tijdsinvestering voor de kerkdiensten die in het werkplan wordt opgenomen vast te stellen.

Permanente educatie

Mentoraat

Voor permanente educatie neemt een beginnend predikant het eerste jaar een aantal uren per week op voor het mentoraat.

Primaire nascholing

In het tweede jaar tot en met het vierde jaar neemt de beginnend predikant de uren in het werkplan op die nodig zijn voor het volgen van de primaire nascholingsweken in het seminarium Hydepark. Het gaat hier om weken, waarin de predikant overigens geheel is vrijgesteld van werkzaamheden.

Voortgezette nascholing

Vanaf het zesde jaar van het predikantschap neemt een fulltime predikant in het werkplan 520 uren per 5 jaar op voor de voortgezette nascholing, dat is gemiddeld 104 uren per jaar. Afhankelijk van het studieplan kan het aantal uren per jaar variëren, als het totaal voor een fulltime predikant maar uitkomt op 520 uren per 5 jaren.

Voor een deeltijd predikant wordt het aantal uren per 5 jaren berekend naar rato van de deeltijdfactor.

Invullen rekenblad

Op het rekenblad hoeven alleen de gele cellen te worden ingevuld. De rest doet het rekenblad zelf. Als het werktijdpercentage en de leeftijd aan het einde van de werkplanperiode zijn ingevuld, dan rekent het rekenblad uit wat de normjaartaak is van de betreffende predikant. Het rekenblad moet dan zodanig worden ingevuld dat het totaal aantal uren van de ingevulde onderdelen uitkomt op de normjaartaak. Onderaan het rekenblad is te zien wat het verschil is tussen de geldende normjaartaak en de uren van de ingevulde activiteiten.

Als bewijs dat (wijk)kerkenraad en predikant instemmen met het ingevulde werkplan is het aan te bevelen dat preses, scriba en predikant het ingevulde werkplan ondertekenen.

Rekenhulp voor het berekenen van het aantal preekzondagen voor deeltijdpredikanten

De hieronder genoemde getallen zijn berekend op basis van hetgeen hierboven beschreven is onder het kopje 'Aantal erediensten'. Het betreft een hulpmiddel. Het werkelijke aantal diensten wordt bepaald in onderling overleg tussen kerkenraad en predikant op basis van een nauwkeurige beschrijving van de werkzaamheden.

1. Rekenformule

- Voor een predikant jonger dan 50 jaar, die minder dan 5 jaar predikant is:
(...% [deeltijdpercentage] x (46 - 10) = aantal preekzondagen
- Voor een predikant jonger dan 50 jaar, die 5 jaar of langer predikant is:
(...% [deeltijdpercentage] x (46 - 10 - 2) = aantal preekzondagen
- Voor een predikant van 50 jaar of ouder, die minder dan 5 jaar predikant is:
(...% [deeltijdpercentage] x (45 - 10) = aantal preekzondagen
- Voor een predikant van 50 jaar of ouder, die 5 jaar of langer predikant is:
(...% [deeltijdpercentage] x (45 - 10 - 2) = aantal preekzondagen

2. Berekening van het aantal preekzondagen

	jonger dan 50		50 of ouder	
	korter dan 5 jaar predikant	5 jaar of langer predikant	korter dan 5 jaar predikant	5 jaar of langer predikant
33%	12	11	12	11
40%	14	14	14	13
50%	18	17	18	17
60%	22	20	21	20
70%	25	24	25	23
80%	29	27	28	26
100%	36	34	35	33